

Co-funded by
the European Union

AGDISTIS

'AGDISTIS'- DUYGUSAL ZEKA VE NORMATİF OLMAYAN DAVRANIŞLARA VE CİNSİYETE DAYALI ZORBALIĞA MÜDAHALE.

PROJE NUMARASI: 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087432

CİNSİYETE DUYARLI DİL

KAPSAYICI İLETİŞİM İÇİN BİR ARAÇ

Istituto d'Istruzione Superiore
Margherita Hack

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliđi tarafından finanse edilmiştir. Ancak ifade edilen görüşler ve fikirler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliđi veya Avrupa Eğitim ve Kültür Yürütme Ajansı'nın (EACEA) görüşlerini yansıtmaz. Ne Avrupa Birliđi ne de EACEA bunlardan sorumlu tutulamaz.

Editör

Maria Chiara Di Francesco, Beceri Geliştirme

Yazarlar

Elizabeth Papaduli, IIS Margherita Hack

Bu yayın, Erasmus + Projesi "AGDISTIS - Duygusal Zeka ve norm dışı davranışlara ve cinsiyete dayalı zorbalığa müdahale" kapsamında Avrupa Komisyonu'nun mali desteğiyle gerçekleştirilmiştir, No. 2022-1-ES01-KA220-SCH-000087432

© Haziran 2024 - INDEPCIE, Mehmet Sinan Dereli Ortaokulu, Skill Up Srl, VAEV R&D, Colegio Séneca S.C.A, "Margherita Hack" Yüksek Öğrenim Enstitüsü.

Atıf, aynı koşulda paylaşım

(CC BY-SA): Malzemeyi herhangi bir ortamda veya formatta Paylaşma, kopyalama ve yeniden dağıtma ve Uyarlama, yeniden düzenleme, dönüştürme ve herhangi bir amaç için, hatta ticari amaçlar için bile üzerine inşa etme özgürlüğüne sahipsiniz. Lisans veren, aşağıdaki şartlar altında lisans şartlarına uyduğunuz sürece bu özgürlükleri geri alamaz:
Atıf - uygun krediyi vermeli, lisansa bir bağlantı sağlamalı ve değişiklik yapıp yapılmadığını belirtmelisiniz. Bunu makul bir şekilde yapabilirsiniz, ancak lisans verenin sizi veya kullanımınızı onayladığını ima eden hiçbir şekilde yapamazsınız. ShareAlike- Malzemeyi yeniden düzenler, dönüştürür veya üzerine inşa ederseniz, katkınızı orijinalle aynı lisans altında dağıtmalısınız. Ek kısıtlama yok - yasal şartları uygulayamazsınız.

Co-funded by
the European Union

Bu Araç, cinsiyete duyarlı bir şekilde yazmaya çalışırken karşılaşılan en yaygın zorlukları sunar. Bu bölüm, dilin cinsiyet ayrımcılığına yol açan sorunları anlamanıza yardımcı olmak için tasarlanmıştır, böylece bunu gördüğünüzde tanıyabilirsiniz.

Cinsiyet ayrımcılığına dayalı dilin kategorileri

Cinsiyet ayrımcılığına yol açan dilin büyük çoğunluğu üç geniş kategoriye ayrılır:

- **Kalıpyargılar:** Kalıpyargılar sonucu cinsiyetin bilinmemesi veya alakasız olması durumunda cinsiyet ataması.
- **Görünmezlik ve ihmal:** Erkeği genel norm olarak sunan ve kadınların kamusal hayatta görünür olmasını engelleyen dil.
- **Bağımlılık ve önemsizleştirme:** Bir cinsi, çoğunlukla kadınları, aşağı gösteren veya onları küçümseyen dil.

Bu üç kategori birbiriyle çok yakından ilişkilidir. Aslında görünmezlik, ihmal, boyun eğme ve önemsizleştirme toplumsal cinsiyet kalıplarından kaynaklanır ve toplum genelinde benimsenen tutumları yansıtabilir.

CİNSİYETE DUYARLI DİL KULLANIRKEN KARŞILAŞILAN YAYGIN ZORLUKLAR

Co-funded by
the European Union

AGDISTIS

KALIP YARGILAR: DİL, CİNSİYETE İLİŞKİN KALIP YARGILARI NASIL ORTAYA ÇIKARIR?

Kalıp yargılar, bir toplumdaki insanlar hakkında genelleştirilmiş imgelerdir. Bir cinsiyet kalıp yargısı, insanların cinsiyetleri veya cinsiyetleri tarafından belirlenen ve sınırlandırılan özellikler ve rollerin atandığı önceden edinilmiş bir fikirdir.

Cinsiyete ilişkin kalıp yargılar genellikle iki biçimde ortaya çıkar.

- Bir kategorinin (örneğin bir mesleğin) tüm üyelerinin aynı cinsiyeti paylaştığını varsayabiliriz; örneğin, tüm şirket yöneticilerinin erkek, tüm sekreterlerin kadın olduğu veya moda ve güzellik sektöründe çalışan tüm erkeklerin eşcinsel olduğu varsayımı gibi.
- Diğeri ise bir cinsiyetin tüm üyelerinin belirli bir özelliği paylaştığını varsaymaktır; örneğin, tüm kadınların kötü sürücü olduğuna veya 'gerçek erkekler ağlamaz' düşüncesine inanmak.

Bu klişeler, insanların nasıl olması gerektiği konusunda beklentiler yaratarak her cinsiyetten insana zarar veriyor.

Çoğu durumda bilinçsiz kültürel kalıp yargılar kullandığımız dil aracılığıyla ifade edilir; yani insanlar bu varsayımlara sahip olmasalar bile bu ifadeleri kullanırlar.

Bu kalıpları tekrarlamak, özünde var olan varsayımları güçlendirir, bu nedenle kullandığımız dilde kalıplardan aktif olarak kaçınmalıyız.

Burada dilde toplumsal cinsiyet kalıplarıyla karşılaşabileceğiniz bazı örnekleri vurgulayacağız.

- Cinsiyetli zamirleri kullanarak.

~~✗~~ "Sekreter hanımla görüşmem lazım, orada mı?"
✓ "Sekreterle görüşmem lazım, orada mı?"

- Bir bireyin tanımına cinsiyet hakkında alakasız bilgiler eklemek. Mesleklerden bahsederken, cinsiyeti dahil etmek nadiren faydalıdır. Bunu dışarıda bırakın!

~~✗~~ "Beni ziyaret eden kadın doktor iyi olduğumu söyledi"
✓ "Beni ziyaret eden doktor iyi olduğumu söyledi"

- Nesnelere veya olayları tanımlamak için toplumsal cinsiyet kalıplarını kullanmak.

~~✗~~ "Küçük bir kız gibi ağlamaya başladı"
✓ "Üzgün olduğu için ağlamaya başladı"

- Farklı cinsiyetteki insanları farklı sıfatlar (tanımlayıcı kelimeler) kullanarak tanımlamak.

✓ "Kız arkadaşına o kadar aşık ki, sürekli el ele tutuşuyorlar"
~~✗~~ "O ve erkek arkadaşı işlerini gizli tutmalı ve toplum içinde el ele tutuşmayı bırakmalı"

- Görüntüler ve semboller gibi sözel olmayan iletişimde kalıplaşmış düşüncelerin sürdürülmesi.

Co-funded by
the European Union

KALIP YARGILAR:

DİL, CİNSİYETE İLİŞKİN KALIP YARGILARI NASIL ORTAYA ÇIKARIR?

AGDISTIS

İddialı

Kadınlar

konusunda

şanslı

Yoğun

Tutkulu

baskıcı/otoriter

gevşek

Histerik

Hormonal

"Bir erkeğin tepki
vermesine izin verilir;
bir kadının tepkisi aşırı
olabilir"

Bazen kadınlarda ve erkeklerde aynı özellikleri tanımlamak için farklı sıfatlar kullanılır. Ayrıca, açıkça cinsiyeti belirtilmemiş olmasına rağmen, yalnızca kadınlar veya erkeklerle güçlü bir şekilde ilişkilendirilen güçlü çağrışımlara sahip bazı kelimeler de vardır.

Bu durum, hırslı olmak gibi bazı kişilik özelliklerinin toplum tarafından erkeklerde çekici, kadınlarda ise olumsuz olarak değerlendirilmesinden kaynaklanmaktadır.

Sıfatların cinsiyet kalıp yargılarını desteklediğini fark etmek her zaman kolay değildir. Bu örnekler, kadınları tanımlamak için dikkat edilmesi ve kullanılmaması gereken bazı kelimeleri göstermektedir.

Eşdeğer olması gereken kelimeler de var, ancak aslında kadın versiyonları yıllar içinde olumsuz çağrışımlar kazandı. Kelimeleri kullanmadan önce çağrışımlarını dikkatlice düşünmelisiniz.

Usta:
sahibi veya
patronu

Üniversite
mezunu:
Evlenmemiş
bir adam

Vali:
bir kasaba
veya bölgeyi
yönetmek
üzere
atanan
yetkili

Hanım:
evli bir adamın
sevgilisi

Bekar:
istenmeyenlik ve
ekşilik
çağrışımları
olan
evlenmemiş bir
kadın

Mürebbiye:
özel bir evde
çocuklara
eğitim vermek
için istihdam
edilen kadın

Co-funded by
the European Union

GÖRÜNMEZLİK VEYA İHMALDEN KAÇINMA

"Tekerlek M.Ö. 2500 yılında erkekler tarafından icat edildi"

Tekerleğin bir erkek mi yoksa bir kadın tarafından mı icat edildiğini bilmiyoruz (ve kesinlikle alakası yok!)

"Tekerlek M.Ö. 2500 yılında insanlık tarafından icat edildi"

"Bütün erkekler kanun önünde eşittir"

Peki kadınlar ve non-binary insanlar eşit değil mi?

"Bütün insanlar kanun önünde eşittir"

"Her başvuru sahibinin özgeçmişini göndermesi zorunludur"

Bu sadece erkek adaylara mı açık?

"Her başvurucunun özgeçmişini göndermesi gerekiyor"

Erkek ve erkeklerin standart cinsiyet ve standart alıcı olduğunu varsaymak görünmezliğin bir örneğidir.

İletişim materyalinizin sadece bir cinsiyete değil, tüm insanlara yönelik olduğunu hissettirmenin birçok yolu vardır.

Bir iletişim materyali oluştururken şunları göz önünde bulundurun:

- Seslendirme sanatçısı seçimi.

Seslendirmedeki cinsiyetin, dijital asistanlarda sekreterlik simülasyonu için kadın sesi, resmi iletişimlerde ise erkek sesi kullanılması gibi klişeleri sürdürüp sürdürmediğini düşünün.

- Fotoğraf/çizim/görsel seçimi.

Kalıplaşmış cinsiyet rollerini tekrarlayıp tekrarlamadıklarını veya yalnızca bir cinsiyeti içerip içermediklerini düşünün. Bir örnek, tüm hemşireleri ve öğretmenleri kadın, tüm pilotları ve politikacıları erkek olarak temsil etmek olabilir.

- Örneklerde bireylerin cinsiyetleri verilmiştir.

Örneklerdeki bireylerin farklı rollerde farklı cinsiyetleri temsil ettiğinden emin olmaya çalışın.

Co-funded by
the European Union

BAĞIMLILIK VE ÖNEMSİZLEŞTİRME: DİL, KADINLARIN BOYUNDURUK ALTINA ALINMASINI NASIL GÜÇLENDİREBİLİR?

Tabi kılma ve önemsizleştirme, erkeklerin kadınlar üzerindeki geleneksel hakimiyetini pekiştiren veya kadınları küçümseyen veya aşağılayan dil kullanma biçimleridir.

Önemsizleştirme, bir şeyi önemsiz gösteren herhangi bir dildir ve tabi kılmayla yakından ilişkilidir. Genellikle kadınlarla ilgili şeyler, bir şeyi 'küçük' veya 'sevimli' gösteren dil aracılığıyla önemsizleştirilir. Bu zararsız görünebilir, ancak kadınların toplumdaki ikincil konumunu güçlendirme etkisine sahip olabilir.

"Bana evlat deme, bana
bebeğim deme".

Dikkat etmeniz gereken dilin bazı temel yönleri şunlardır:

- Adlandırma kuralları ve unvanlar.

Kadınlara yaşlarına ve medeni durumlarına bağlı olarak hâlâ Bayan veya Hanım diye hitap ediliyor; erkeklere ise yalnızca Bay diye hitap ediliyor.

- İnsanlara nasıl hitap edilir.

"Sizi Dr. Yang ve Allison'la tanıştırayım" "Sizi Dr. Yang ve Bayan Williams'la tanıştırayım"

- Küçültme ekleri.

Tanımadığınız insanlardan sevgi sözcükleri kullanarak söz eden dil ('Canım', 'Sevgilim', 'Aşkım' ve 'Canım') küçümseyici, aşağılayıcıdır ve önemsizleştirmeyi teşvik eder.

Co-funded by
the European Union

TEŞEKKÜR
EDERİZ!

Istituto d'Istruzione Superiore
Margherita Hack